

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 98

číslo: 24

17. června 2018

Cena: 8 Kč

O proměnách teologie a církve na HTF UK

Stejně jako naše evropské dějiny prošly za posledních sto let řadou bouřlivých proměn, doznaly zcela logicky i teologie a náboženský život této doby značného „pohybu“. Jeho reflexe byla tématem konference, která na akademické půdě naší Husitské teologické fakulty UK proběhla v květnu tohoto roku, v době svatodušní.

Konferenci zahájila po bohoslužbě sloužené biskupem Jurajem Dovalou s aktuálním kázáním o pravém viněm kmenu, Kristu, pevně základně církve, v níž je třeba růst a zažívat všechny proměny, děkanka ThDr. Kamila Veverková. Dle jejích slov tento příklon ke Kristu, zápas o čisté evangelium, nelze upřít Karlu Farskému a jeho druhým, ale ani pozdějším generacím; formoval se již v 19. století, kdy je spojen především s českým obrozením. Zvláštní důraz pak nabývá v Masarykově pojetí, v jeho moderní humanistické etice, snaze po praktickém žitím křesťanství...

Toto Masarykovo pojetí pak podrobněji rozvinul v přednášce „Ježíš, ne César“ prof. Zdeněk Kučera, jenž vybral a komentoval z díla pozdějšího prezidenta řadu přílehlavých citátů: „V duchu národních učitelů musíme pokračovat jako běžící předávající pochodně. Naše reformace byla revolucí proti teokracii a pro demokracii. Poměr náboženství k politice a prak-

tickému životu vůbec pojímám podle příkázání, abychom hledali nejprve království Boží a jeho spravedlnost a vše potřebné nám bude přidáno. V naší demokratické republice opravdová svoboda svědomí, tolerance a uznávání dobrého a lepšího musí být nejenom kodifikovány, nýbrž také praktikovány. Ježíš, ne César; toť smysl našich dějin a demokracie.“ (Světová revoluce) Masaryk se dle prof. Kučery přiklání v desakralizaci státní a církevní instituce k Ježíšovu postoji, který svou existencí, smrtí i vzkříšením desakralizoval zřízení státu... v moderní době jde o destrukci césaropapismu a nastolení náboženství jako východiska pro život veřejný. Zde odhaluje prof. Kučera i paralely s Farským a myšlením naší církve – která již dnes nepředstavuje alternativu vůči katolicismu, ale je chápána jako součást ekumeny; ve svých praktických dějinách a myšlení realizovala řadu požadavků, které nyní vystupují jako tlak na

formování Římskokatolické církve. Prof. Masaryka se zajímavým způsobem dotkli i další přednášející, zejména PhDr. Miroslav Pauza, jenž v Masarykově koncepci upozornil na pozoruhodný rys: přesvědčení o transcendentálním zakotvení českého státu, o výjimečnosti státu, jemuž je nakloněna samotná prozřetelnost – „naš národ je nad jiné hojněji nadaný spanilými dary svobodného a demokratického ducha od Boha, což spolu s vítězstvím demokracie nad absolutismem zaručuje jeho život do budoucnosti.“ Připomenutím dvou osobností, které jedinečným způsobem odborně rozvinuly ve fakultním prostředí i v církvi svůj obor praktické teologie, Otta Rutrleho a Milana Salajky, obohatil posluchače konference při příležitosti jejich letošního výročí br. patriarcha ThDr. Tomáš Butta. Zajímavé oživení dodnes často diskutovaného tématu identity přinesl referát doc. Jiřího Vogela. Ptáme-li

Bohoslužbu při zahájení konference vedl biskup J. Dovala. Foto: K. Břeňová

se v této souvislosti, co je církev, říká J. Vogel, je nutné orientovat se zvláště na liturgickou stránku, bohoslužebný život: kořeny hledíme již v novozákonní době... Výhradně k současnosti se vztahoval příspěvek biskupa ThDr. Filipa Štojdl inspirovaný evangelijním příběhem o marnotratném synovi a rovněž tzv. spiritualitou „zdola“. Kde jsme my sami na cestě syna za otcem, na cestě do Božího království? Kým jsme? Kým je naše cír-

kev? Jak hodláme předat dobré zprávy evangelia? „Komplexní člověk je ve všech třech osobách (zmíněného příběhu), musíme mít prožitky všech tří... musí se setkat“. „To, co nám v církvi hrozí, je, že nás může stihnout osud farizeů ... zapomněli na podstatu. Z vlastní zbožnosti, pomyslné svatosti udělali cíl sám o sobě ... to je to, co církvi vždycky bude hrozit, tato složka je i v každém z nás...“

Dokončení na str. 3

Sázava 2018

Pout' na Sázavě v prvorepublikové atmosféře

Přijďte letos v sobotu 23. června na Sázavu a užijte si pout' v duchu první republiky. V 9.30 vyrazíme s prapory, které přivezete z náboženských obcí, poutí ze Sboru opata Prokopa do Sázavského kláštera, kde v 10 h začne bohoslužba. Na ní bude kázat bratr patriarcha Tomáš Butta. Po bohoslužbě vystoupí Melody Boys s prvorepublikovými skladbami. Při jejich krátké přípravě na vystoupení se společně vyfotíme – vezměte si něco prvorepublikového, najdete-li, na sebe či s sebou. Po poledni se společně občerstvíme při agapální hostině – přivezte s sebou něco k snědku na spo-

dvojicích či skupinkách – rodinných nebo z náboženských obcí. Poté se v nově sestavené dvojici představí Slávek Klecandr a Eva Hencychová a nakonec zahraje Swingkopa a zatančí pár skupiny ZIG ZAG, s nimiž se všichni na závěr budeme moci základy swingu a charlestonu naučit.

Pro děti bude připraven také celodenní program – od 9.30 h mohou malovat v areálu Sázavského kláštera a zúčastnit se tak výtvarné soutěže o ceny „Republika slaví!“, která bude vyhlášena během programu pouti.

Po bohoslužbě budou mít děti příležitost projít v interaktivní zážitkové hře „Republika slaví“ deset stanovišť a tak se seznámit se všemi desetiletími naší republiky formou her a úkolů. Na konci je čeká sladká odměna. Odpoledne pro ně vystoupí Beruška Band a poté divadlo ŠUS, s nímž si nakonec v tvořivé dílně vyrobí dřevěné hračky, které si odnesou domů.

Vy si také budete moci odnést domů výrobek dílny Nazaret a Domeček a případně i knihu a další upomínkové předměty.

Pokud jste ještě nenavštívili Sázavský klášter, budete mít příležitost se zúčastnit komentované prohlídky.

Vstupné bude dobrovolné a na koncertech uspořádáme sbírku na Dětský domov Husita a Dětský domov Sázava. Nezapomeňte, na Sázavu můžete přijet i parním vlakem. Těšíme se na vás! Přesný program a více informací na: <https://pout-na-sazave.webno-de.cz>

Eva Vymetalová Hrabáková a Krystýna Mlýnková při moderování programu Pouti na Sázavě v r. 2017

lečný stůl, nejlépe co se hodí k chlebu a vínu, které pro vás připravíme. I během dne se budete moci občerstvit u stánku či si dát kávu ze spravedlivého obchodu (fair trade). Po společném jídle se jistě pobavíte při soutěži o ceny „100 let republiky“. Soutěžit budete moci ve

Za koordinátorský tým Pouti na Sázavě, kterou pořádá od roku 2000 Církev československá husitská ve spolupráci s NPÚ – Sázava a Městem Sázava za podpory MK ČR,

Hana Tonzarová

Před sto lety: Událost, která „zasáhla“ dr. Karla Farského

Dne 21. června 2018 si Plzeň připomene smutné výročí. Přesně před sto lety došlo v místní Koterovské ulici k tragédii, při které zahynuly děti. Tato událost měla přitom jistě nemalý význam v obratu myšlení prvního patriarchy naší církve dr. Karla Farského, tehdy ještě katolického kněze a učitele, v rozhodování o dalším směřování i o reformách nutných pro zdravý budoucí duchovní život českého lidu.

Ulicí jel tehdy v době tzv. hladových bouří autobus vojenské správy zajišťující zásobování v Plzni. Když se z roztrženého pytle na voze začaly sypat kroupy, vrhly se na ně vyhladovělé děti a několik se jich přitom patrně snažilo vylézt na pomalu jedoucí auto. Situaci zde řešili četníci a povoláný oddíl pěšího pluku maďarských Szekelů; na pokyn svého velitele nadporučíka Oskara Wirfela začali vojáci do dětí bez varování střílet a zasáhli tak během několika vteřin pět chlapců. Ještě týž den večer putovaly tisíce Plzeňanů k místu tragédie a zasypali květinami krvavé stopy v místech, kde děti padly. O dva dny později se konal pohřeb bez obvyklých církevních obřadů, který se proměnil v protiválečnou a protirakouskou demonstraci.

Pohřbu se zúčastnil velký počet lidí včetně Karla Farského, který v pozdějším komentáři ve svém díle spojuje tyto události s osobou arcibiskupa Huyna, v očích Farského postavy, dávající značně najevo svou okázalost: „Kdyby byl Huyn arcibiskupem Kristovým, tedy by sám převzal pohřeb těch ubožátek, uspořádal by z pohřbu mírovou manifestaci a promluvil by nad jejich hrobem slovo, které by muselo doletět i do Vídně a do Berlína.“

„Tím větší pozornosti těšil se jeho automobil na ulici. Kavalkáda uliční mládeže provázela jej všude, kdekoliv se objevil. Aspoň oči nasytit, když jsou žaludky prázdné, myslily si děti a běhaly za ním s pokřikem: H. jede! (Ale to jméno poněkud komolily přesmyknutím hlásek na zcela všední slovo české.)“

Krvavé události v Koterovské ulici dnes připomíná pamětní deska na domě č. 40, dva symboly s datem tragédie na chodníku před dalšími domy a náhrobek na společném hrobě jižně od krematoria v Plzni - Doubravce.

Klára Břeňová

Kubáčova společensky angažovaná interpretace Starého zákona

Příspěvek doc. Mgr. Jiřího Beneše, Th.D., pronesený na konferenci Proměny teologie a církve v letech 1918 - 2018 na HTF UK 24. 5. 2018

Téma teologie a církve, široce vymezující náplň konference, se mi propojilo s postavou starozákonníka naší fakulty, vynikajícího hebraisty a kněze husitské církve, prof. Vladimíra Kubáče (1929-1993).

V jeho civilní, do církve otevřeně, sociálně motivované, zbožností prochnuté a veskrze přístupné interpretaci Starého zákona máme dnes ložisko, které sice leží ladem, ale na které lze navazovat. Fakt, že se společenský vliv socialistického zřízení promítnul do způsobu Kubáčovy interpretace Starého zákona, hodnotím jako přínos, protože tím vzniknul výklad otevřený širšímu, než jen církevnímu publiku. Kubáč sledoval starozákonní text vícero způsoby: z hlediska doby příběhu, z hlediska aktuálního stavu vykladačské práce, z hlediska kanonického kontextu křesťanské Bible, z hlediska důrazů rezonujících celou širší společností a z hlediska čtenáře, příslušníka své církve, jehož měl potřebu chránit, poučít, povzbudit neboli občerstvit a hlavně motivovat.

Spíše než budoucí starozákonník naslouchající intertextuálním ozvěnám a religionistickým analogiím, vystupuje Kubáč ve svých raných člancích v ČZ jako aktivní křesťan povzbuzující k odvaze víry. I v tom byl společenský kontext obrodný: nutil bohoslovce projevit názor a zaujmout postoj, neboli být křesťany.

V článku s názvem „V moci Ducha svatého“ (ČZ 1958, č. 21) se začíná objevovat další Kubáčův specifický důraz: probouzet u čtenáře zájem o Starý zákon a využít starozákonní zvěsti k duchovnímu posílení jeho víry. Na Saulově příběhu se pokouší ukázat, že Starý zákon je třeba číst jako spirituálně pastorační vodítko učící čtenáře spoléhat na Boha, tj. počítat s Bohem ve snaze žít poctivě.

To znamená trpělivě, „v pokoře a s modlitbou na rtech čekat na příchod moci z výsosti“, protože „jedině Duch svatý dovede i lidi zdánlivě neschopné vyzbrojit ke své práci ... Teprve působením Ducha svatého jsou zbaveni strachu a naplnění odvahou zvěstovat velké věci Boží.“

Kubáč opět církvi připomíná, že zde existuje pro druhé, a na základě slova ze Za 4,6 ji upozorňuje, že nesmí „zapomínat na moc shůry ... mnohdy pracuje a bezvýsledně se plahočí na té Boží vinici. Zapomíná, že neroste jen z lidských zdrojů, ale z moci Boží.“ Jeho závěrečná slova jsou aktuální stále: „Věřící člověk se nemá ... soustředit toliko sám na sebe. Křesťan si má být vždy vědom, že není v moci člověka cesta jeho“ (Jer 10,23), ale v moci Ducha svatého.“ Tento důraz na živé křesťanství je pro Kubáče typický (i ČZ 1968/15).

Svého vrcholu dosáhla Kubáčova společensky angažovaná interpretace Starého zákona v jeho konvokační přednášce na Husově fakultě ze dne 23. 2. 1968 (ČZ 1968/15). Mottem této poměrně ostré řeči v době tání před pražským jarem je opět Za 4,6 (jako v ČZ 1958). Začne kritikou církve: „Bylo a je tragédií nás všech, že své postavení v církvi jsme chápali a často i chápeme jako autoritu moci, jako prosazování vlastního já na úkor druhých a nikoli jako službu.“ Velmi odvážně v kontextu tehdejšího vnímání církve zní věta: „Nelze už déle tolerovat a konzervovat přežitě společenské vztahy, které deformují člověka.“ Pak v souladu se socialistickou propagandou mluví o hříchem znetvořeně tváři církve, což znamená: nenazýváme věci pravými jmény, pěstujeme neosobní formální vztahy, „ze zbabělosti a prospěchářství mlčíme tam, kde se děje bezpráví a křivda ... zavírali jsme oči

před všedními problémy ... život našich bližních se nám stal lhostejným.“ Kubáč tedy nutí církev vzít kritický pohled, jakým socialistická společnost na církev hledí, vážně a přiznat svůj podíl na „deformaci společnosti“ v době, kdy bylo chvíli možné stěžovat si na „administrativní zásahy do života církve“ a na to, že „laikům nebyla dána možnost se plně uplatnit“. Kubáč tak znovu připomíná svůj konstantní důraz, že církve se musí společensky angažovat, musí napomáhat „rehumanizaci naší společnosti ... změně tváře naší společnosti“. A zde formuluje svůj způsob četby Starého zákona asi nejvýstižněji, když v souladu s dr. Farským říká: „Pán církve právě skrze Písmo volal a volá církev zpět k sociálním a politickým problémům světa, kdykoli byla církev v pokušení falešné sebekoncentrace na duchovní život.“ To znamená, že „uprostřed sociálních a hospodářských změn musíme stát především v jednom šiku s těmi silami, které upřímně zápasí o spravedlnost, o lepší život na této zemi ... cír-

kev ... není udržovatelkou a posvěcovatelkou starých řádů, ale obecnstvím těch, kteří hledí do budoucnosti, kteří jdou vpřed v Kristově solidaritě se všemi, jimž jde skutečně o lepší svět.“

O několik let později se Kubáčova rétorika změnila jen málo. Zůstala v ní prorocká citlivost na nespravedlnost. Stále u něj platí, že pečlivá četba Starého zákona by měla vyústit do odpovědného, tj. společensky angažovaného a sociálně vstřícného chování vůči bližnímu.

Na konci osmdesátých let Kubáčova mobilizace ke společenské angažovanosti postupně utichá. Stahuje se více do světa starozákonního textu. Ten jej sice pohlcuje, ale nelze říci, že by přestal cítit odpovědnost za působení církve ve společnosti. Stále se pokouší nabídnout svým čtenářům cestu, jak propojit svět starozákonních textů s jejich životem: „co je tedy třeba dělat, aby se nám dobře vedlo na zemi? ... Je třeba naučit se v pokoře hledat Boha

a podržovat se jeho vůli. Naučit se v bližním poznávat bratra a dávat stranou své úzké sobecké zájmy ... obnovit soud a právo ... přestat brát úplatky a mít ohled na ubohé a bédné ... neohlížet se na svůj prospěch, ale mít na zřeteli i prospěch svého bližního“ (Hledání; ČZ 1988/27).

Tímto citátem z výkladu Am 5,4-15 můžeme uzavřít sondu do jednoho pozoruhodného myšlenkového světa kultivovaného společenskými důrazy v jeho idealizované podobě. Na Kubáčovi je dobře vidět, jak a kam nasměřovala socialistická éra starozákonní výklad na naší fakultě, čím jej obohatila: byl to jednak ohled na čtenáře (adresáta a příjemce) textu v církvi i mimo ni, jednak důraz na sociální důsledky jeho víry, jeho zbožnost, jeho čtení Bible. Myslím si, že prof. Kubáč k tomu nepochybně přispěl výrazným způsobem a sám v protináboženském tlaku dobře obstál.

Jiří Beneš
(redakčně kráceno)

Nad Písmem

O Božím království

Mk 4,35-41

Také řekl: „K čemu přirovnáme Boží království nebo jakým podobstvím je znázorníme? Je jako hořčičné zrno: Když je zaseto do země, je menší než všechna semena na zemi; ale když je zaseto, vzejde, přerůstá všechny byliny a vyhátní tak velké větve, že ptáci mohou hnízdit v jejich stínu. (Mk 4,30-32)

V Markově evangeliu se tuto neděli dozvídáme o Božím království ze dvou Ježíšových podobství. To první jinde nenajdeme, to druhé ještě u Matouše. Když je čtu, myslím na život jako krásný, vzácný a nezasloužený dar. Uvažuji o moci a slávě Boží. O lidské činnosti a nečinnosti, velikosti i malosti. Je toho v těch několika větách tolik ...

Nedávno jsem shodou okolností četl některé dokumenty ze svého dětství a mládí. Mimo jiné o křtu, o první večeři Páně, o biřmování. Za těmi papíry jsem viděl obětavou službu našich duchovních, péči a lásku nejbližší rodiny a dostavila se i reminiscence vlastní duchovní formace.

Ti, kteří mě přinesli ke křtu, přihlásili do náboženství, vodili do kostela, byli spíše výjimkou. Není samozřejmostí, když je přiměřená důslednost projevoována i v této oblasti. Dnes jako otec vidím nepřebernou nabídku zájmových kroužků a dost obětavých, uspěchaných, unavených rodičů i prarodičů se snahou dopřát dětem možné i nemožné. Kdo ví, co vzejde. Těžko odhadovat u kohokoli. Nemluvně se rodí do tohoto světa nahé a slabé, bez přičinění ostatních by nepřežilo. Jako miminka jsme byli slavnostně uvedeni do církve, častokrát zůstalo jen u obřadu, a pak se nedostávalo nefalšovaného duchovního mléka, miminka sála Sunar, jedla kaše, byla šacena, později podporována ve vzdělání, aby z potomků

něco bylo a našli vhodné uplatnění. Teprve zpětně rodič pozná, co bylo k užítku a co ke škodě.

Jsem jenom lidé, často chybující, odbočující do slepých uliček, občas ztraceni. Tehdy si uvědomujeme, že nejcennější věci – upřímnou náklonnost, odpuštění, radost, štěstí - si koupit, pronajmout ani vynutit nemůžeme. Někdy jsme zase netrpěliví, rádi bychom vše urychlili, dosáhli hned a bez překážek, protože jinde to jde a docela dobře; taky máme obavy z toho, že budeme nařknuti ze zpátečnictví, lenosti či pomalosti.

Pokoušení je v tom, že si to mnozí chtějí zařadit sami po svém. Individuálně. Objevuje se pýcha a pokrytectví hrát všude nejdůležitější roli a říkat Bohu, co smí, kam smí - vymezovat hranice. Ježíši určili smrt a hrob. Přišlo vzkříšení, oslavení a seslání Ducha svatého. Nový život. Nikdo nedokázal umlčet a zastavit ohromný příliv milosti a požehnání pro celou zem.

Zamysleme se nad tím, jak se to stalo, že jsme uvěřili a objevili v sobě lásku k Bohu i k církvi jako důležitou součást našich životů? Jak moc si toho považujeme, čím ji živíme a jak se projevuje navenek? Považujeme to za zázrak, nebo nám to přijde normální? Bylo by hezké, kdybychom se v našich sborech cítili dobře a přiváděli tam své blízké. Vždyť každý by měl mít „svůj“ kostel, duchovní domov, kde se cítí bezpečně a kam se rád vrací. Jako ptactvo z podo-

benství sídlící ve stínu velkých větví. Hlásáme krásné poselství. Snažíme se žít a obstát v adventu církve. Důležité je dát Bohu prostor, aby skrze nás mohl konat. Pak dorůstáme. Všechno má svůj čas a příhodnou chvíli. Jako tehdy, když se Mesiáš narodil v Betlémě. Nebo když umírá na kříži. Žádné velikášství, triumfalismus, přehnaná péče o vytváření svého kultu. Následujeme Krista chudého, dlouho nenápadného, ukřižovaného. Vyznáváme, že kříž je znakem spásy. Zároveň promýšlíme i náročnost Ježíšovy cesty. Někdy už na zemi prožíváme peklo, jindy ráj. Jako Boží děti jsme vychovávaní, zkoušeni, tříbeni a jednou jistě vydáme počet ze všeho. Chceme být bdělým a vděčným stádcem, které se modlí, oslavuje a ctí Pána. Je s námi v radostech i strastech. Rodí se něco nového, přínosného pro celý život. Opravdové přátelství. Poznáváme, že je možné uskutečnit i to, co se zdá být až příliš krásné a proto nereálné. Síla a velikost křesťanského společenství se neměří pouze počtem členstva. Je v důvěře, že Ježíš ještě může pomoci, v naději ve vzkříšení a v lásce, která se nevyhýbá oběti. Hledáme-li, tady již nalézáme. A žasneme. Boží království není bláhovým snem, výmyslem, čirou utopií, zůstává sice tajemstvím, ale my je radostně očekáváme s pokorným vědomím, že plnost času určuje právě jen Bůh.

Tomáš Chytil

Z kazatelského plánu

4. neděle po svatém Duchu

Hospodine, slyš můj hlas, když volám. Neodvrhuj mě a neopouštěj, Bože, moje spásu. (Žalm 27,7,9)

První čtení: Ezechiel 17,22-24

Tužby pro dobu po Duchu svatém (I):

2. Abychom růstu Božího slova nebránili a vládě Kristově se poddávali, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom všechno, co je nám duchovně prospěšné, navzájem s bratrskou láskou sdíleli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, udržuj společenství své církve v pevné víře a lásce, abychom zvěstovali tvou pravdu a sloužili tvé spravedlnosti! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 2. Korintským 5,6-10.14-17

Evangelium: Marek 4,26-34

Verše k obětování: Žalm 16,7-8

Verš k požehnání: Žalm 27,4

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, děkujeme ti za spásu, kterou jsi nám daroval ve svém Synu. Ved' nás Duchem svatým, abychom tě chválili svými rty i celým svým životem! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 113, 114, 163, 45, 175, 171

Svatý Bože, Stvořiteli nebe i země a celého lidského pokolení, dej nám odvahu svědčit svým životem, že pro nás znamená tvá láska a blízkost více, než mnohé věci tohoto světa, které nepřinášejí ani pokoj, ani radost, ani štěstí. Přispěj nám svou milostí, abychom se změnili zevnitř, rozlij nám do srdcí svého Ducha a pak budeme moci měnit věci kolem nás v souladu s tvou vůlí. O to pokorně prosíme. Amen.

O proměnách teologie a církve...

Pokračování ze str. 1

Důkladnou historiografickou práci představuje dílo Mgr. Martina Jindry; prokázal ji skvěle i při prezentování příspěvku o situaci naší církve za 2. sv. války. Skvělou orientaci v oboru jí blízkým osvědčila i Mgr. Věra Vaníčková. Její referát o mezích biblického personalismu z pohledu politicko-ekonomického bychom rádi přinesli v některém z dalších čísel, stejně jako vynikající příspěvky dalších autorů, včetně těch zahraničních...

Osobnosti některých našich pozoruhodných křesťanských myslitelů minulého století připomněla Eva Vymětalová Hrabáková. V přednášce o vztahu religionistiky a teologie na UK a v ČČS(H) v uplynulých devadesáti osmi letech dala největší prostor Františku Kovářovi a jeho odborné činnosti (výňatek z příspěvku si můžete přečíst v tomto čísle ČZ). Z dalších osobností se Eva Vymětalová Hrabáková věnovala také teologům Slavomilu Daňkovi,

Jindřichu Mánkovi nebo Janu Helle-rovovi. Autorku zaujala řada myšlenek profesora Hella o lidském vztahu k náboženství, mj. uvedla: „*Míra i podoba náboženskosti souvisí se snášenlivostí. Záleží, jestli se člověk považuje za vlastníka otázek či odpovídati či zda připustí, že Pravdu či, lépe řečeno, Pravdu o Bohu nemáme, ale Pravda si dělá nárok na nás.*“

V závěrečném dni konference pražský biskup doc. David Tonzar zmínil důležité historické momenty spojující československého státu a Církve československé (husitské) od svobodného hlásání Krista v první republice, přes uzavření se do určitého ghetta za protektorátu i za období komunismu až po současnost. Biskup Tonzar poukázal na to, jak nosná a společností ceněná byla formulace nesení evangelia první generace ČČS(H). Jak právě zakladatelé dokázali svou touhou o mravní a náboženské povznesení národa zasáhnout desetinu tehdejší populace. Církve

podle něj musí opustit ono ghetto a pokusit se nalézt cestu zvěstování evangelia současné společnosti tak, jak to ve své době dokázal Konstantin a Metoděj, M. J. Hus i K. Farský.

Jako velice pozitivní vnímal prof. Kučera ve svém závěrečném zhodnocení konference kontinuitu, která podle něj byla patrná ve všech vystoupeních. „*Pokud interpretujeme kontinuitu, pak je to cesta do budoucnosti. Každý pojem, každá souvislost musí dostat nový rozměr, který nám otevírá budoucnost,*“ řekl Z. Kučera a zdůraznil též roli křesťanského společenství: „*Slyšeli jsme pěknou tezi od prof. Gunthera Wenze, že teologie neexistuje, není-li spojena s církví. Ale já bych chtěl ještě doplnit: církev neexistuje, není-li spojena také s uplatňováním nejen víry, ale i kázání, zvěstování a rozšiřování evangelia. Skutečně naše křesťanská existence je existence ve společenství, v lásce, která vede k tomu, že o víře vydáváme svědectví...*“ **red**

František Kovář jako teolog a religionista

František Kovář je v naší církvi známý jako její třetí patriarcha (v tomto úřadu působil v letech 1946 – 1961). K jeho profesnímu životu patřila také teologie a religionistika. Jak se věnoval těmto oborům, čím především se zabýval a jakým poselstvím oslovil církev ve své době a čím může být inspirací pro nás dnes? Také nad tím se zamýšleli posluchači přednášky ThDr. Evy Vymětalové Hrabákové 24. května během konference na HTF UK věnované stoletému výročí vzniku republiky. Přednášející se zaměřila na vývoj vztahu religionistiky a teologie na Karlově univerzitě a v ČČS(H) v období od 20. let minulého století do současnosti. Zde vám nabízíme výňatek z jejího příspěvku, který pojednává právě o činnosti Františka Kováře.

Od počátku teologických studií Františka Kováře lákal výzkum judaismu helénistického období, dnes často říkáme judaismus tzv. druhého chrámu, a zrod křesťanské církve z tohoto prostředí. V disertaci *Jesus Christus qua Magister et Paedagogus* poprvé důkladně reflektoval religionistický kontext Ježíšovy doby. Pro důkladnější orientaci ve zkoumané problematice se zaměřil na psychologická a filologická studia na Filosofické fakultě Univerzity Karlo-Ferdinandovy. Kovářův teologický spis „*Farizeové a saduceové*“ byl vystaven tvrdě teologické kritice, která ho označila za modernistické pojednání.

František Kovář vyrůstal a dospíval v Rakousku-Uhersku. Jako mladý katolický kněz se kromě obvyklé teologické práce zabíral náboženským myšlením a religionistickou metodou obecně a to do té míry, že byl po vstupu do ČČS brzy jmenován docentem pro abstraktní vědy o náboženství právě na pražské filosofické fakultě. Jejím předmětem bylo zkoumání původu a vývoje náboženských představ. Na mladičké FF UK přednášel témata „Úvod do vědy o náboženství“ a „Náboženství v myšlení řeckých filosofů“, „Řecká filosofie a prvotní křesťanství“ a „Mystérie v dějinách náboženství“.

V r. 1923/24 chtěl studovat v Paříži u Alfréda Loisyho. Stín podezíravosti a sžíravější kritiky jeho habilitační práce „*Eschatologické představy parsismu, židovství a křesťanství*“, podané r. 1924, ze strany odborníků na bibliografická data (z Masarykovy Univerzity, Dr. Ant. Beer) mu však jeho další badatelské plány překazily. Veřejně známý filosof a psycholog František Krejčí se teologa a religionisty Kováře sice zastal, ale silně kritický pohled na jeho habilitační dílo jej přiměl k rezignaci na post docenta religionistiky, avšak důkladně religionistické práci se věnoval nadále. A to již nejen ryze na akademické půdě, ale především v stále rostoucím auditoriu členů a sympatizantů nové, moderní a národní církve - ČČS. Pro všeobecnou osvětu se rozhodl pořádat v roce 1925 veřejný kurs přednášek „*O náboženství*“, které byly publikovány v letech 1926 a 1927.

František Kovář se také výrazným způsobem zaměřil na mládež, již na Sjezdu mládeže ČČS věnuje přednášku s tématem „*Dnešní mladý člověk a náboženství*“. Přednášku pronesl celkem příznačně o letnicích 19. května roku 1929. Kromě popisu vývoje náboženské osobnosti od dětství přes pubertu do rané dospělosti píše: „*Náboženská osobnost je nejbezpečnější v dlani Boží, do*

níž sama zakotvila, jako do hlubiny bezpečnosti.“ (Kovář, František. *Dnešní mladý člověk a náboženství, Praha, Ústřední svaz mládeže ČČS, 1929, s. 7*) Podotýká, že „*věda, mravnost a umění můžou nahradit náboženství, ale nezodpoví poslední otázky.*“ (stejný zdroj, s. 12)

Ve své přednášce poukazuje na to, že se nejdřív dala mládež na cestu hledání Boha bez církve. Podíváme-li se dnes, stejná otázka po hledání Boha se objevuje na setkávání mládeže v církvi i v „žhavé“ současnosti. Potvrzuje to stěžejní téma minulého ročníku, ročníku 2017, evangelického sjezdu mládeže, které znělo WANTED Bůh - velmi volně přeloženo jako Hledá se Bůh. S vědomím, že Bůh vlastně hledá nás, klade si nárok na člověka, a to přímo na mě. Kovář v promluvě hovořil o tom, že mládež stojí před objevem nové církve a mluví o „*prociťnutí církve v duších*“ (stejný zdroj, s. 13-14). Pozoruhodně s tím koreluje i téma celocírkevního setkání mladých ČČSH v roce 2017 „*Nové srdce, nový d/Duch*“.

Po dlouhá léta Kovář svým badatelským i veřejným vystupováním propojoval a promýšlel otázky teologické nauky s otázkami, které klade věda o náboženství. Jevilo se mu jako nanejvýš žádoucí „*spojit vědu a víru, autoritu a svobodu, demokracii a zákon.*“ F. Kovář tak usiloval o nového náboženského člověka.

Rovněž Náboženská revue měla vzniknout dle Kováře proto, aby vedla lidi, kteří „*touží po hlubším náboženství*“. František Kovář si přál, aby Náboženská revue byla původně náboženským nekonfesionálním periodikem. V přítakání Emanuelu Rádlovi pak F. Kovář hovoří o křesťanství s ohledem na podmínky, v nichž se nacházíme a na co navazujeme, jako na dobře přijatelnou formu žitého náboženství. Později Kovář uvádí: „*Studium vědy o náboženství a filosofie náboženství mě přivedlo k Ježíšovi, jeho osobě a dílu, ke studiu Nového zákona.*“ (Srov. Hrdlička, Jaroslav. *Život a dílo prof. Františka Kováře: příběh patriarchy a učence. Brno: L. Marek, 2007, s. 210*)

Religionistika mu tedy otevřela dveře k „*vyšší teologické práci*“ v oblasti novozákonní vědy s ohledem na tehdy aktuální vývoj biblického bádání. Od vzniku Husovy bohoslovecké československé fakulty tak už František Kovář vedl katedru Nového zákona, kde se badatelsky rozvíjel v oblasti novozákonní vědy.

Eva Vymětalová Hrabáková

Z našich setkání

Noc kostelů v KKC ve Zlíně

Křesťanské kulturní centrum ve Zlíně se letos opět stalo místem setkání zájemců s naší církví během Noci kostelů. Akce se konala v pátek 25. května, v týž den, kdy byl ve Zlíně zahájen Filmový festival a kdy také probíhal celodenní festival ZUŠ Open. Nastala tedy nevýhodná kumulace kulturních akcí, a kromě toho si počasí dělalo, co se mu zlíbí. Proto jsme byli vděční za každého příchozího. Pro návštěvníky Noci kostelů byl připraven program v Klubu 204, v budově dobře známé veřejnosti, v místnosti využívané zdejšími církvemi k nejrůznějším aktivitám. Pokusili jsme se během večera připomenout jak historické události našeho státu i církve, tak i témata současná. Zahájili jsme Songovou liturgií nedávno zesnulého Luboše Svobody na text Pavly Zachařové z r. 1968. Navázala vernisáž výstavy fotografií Václava Kovalčíka „*Květiny farní zahrady*“. Luboš Svoboda (1940-2017) byl pak ještě podrobněji představen posluchačům jako farář, skladatel křesťanských songů a člen Divadla Semafor. Celý blok se slovem o něm, s ukázkami nahrávek i s živým provedením písní připravil Zdeněk Kovalčík. Poté, co se přítomní osvěžili nápoji a drobným pohoštěním, následovala hudebně literární část. O přednes křesťanské poezie a prózy se postarali Šárka a Marcel Sladkowských. Slyšeli jsme autory Miroslava Matouše, Zdeňka Svobodu, Aloise Volkmana, Václava Renče a Juraje Jordána Dovalu. Houslovými improvizacemi doprovodila Radana Váňová. Pořad byl zakončen modlitebním ztišením a společným zpěvem písně Tebe, Bože, chválíme. Kromě připraveného programu byla i příležitost k osobním rozhovorům. Věříme, že nepočetné obecenstvo si z večera odneslo pěkný povzbudivý zážitek, stejně jako to vnímali ti, kteří jakkoli přispěli ke zdaru večera.

Rst NO Zlín

Jak Příbram ožila Nocí kostelů

V Příbrami se tradičně Noci kostelů účastní vedle našeho sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra na Březových Horách bazilika Nanebevstoupení Panny Marie na Svaté Hoře a kostel sv. Jakuba Staršího. Stejně tak tomu bylo i 25. května letošního roku. Mezi místy konání je značná vzdálenost, takže město napomáhá přesunu návštěvníků zavedením kyvadlové dopravy mezi kostely, za což mu patří náš společný dík.

V našem husitském sboru každoročně začínáme již odpoledním programem pro děti, který připravují Iva a Martin Jindrovi společně s Ivou Šipovou. Letošní biblické šipkované na zahradě a ve sboru se zúčastnilo asi patnáct dětí včetně kamarádů z dětského domova Husita. Sladký poklad pro všechny - stejně jako zázemí - zajišťovala naše pastorační asistentka Štěpánka Sedlecká. Po zahájení sestry farářky Jany Skořepové a společném zvonění se mohli poutníci těšit z koncertů Komorního pěveckého sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra (pod vedením Hany Tonzarové) a vokálního sboru Bacha Baby (pod vedením Jany Hejkrlikové). Zájem je vždy o komentované prohlídky sboru včetně třicetimetrové rozhledny. Ani letos v programu nechyběly výstavy. Kromě stálé expozice o historii náboženské obce a stavby našeho sboru vystavoval své sakrálně laděné fotografie Petr Čížek, Jana Karlová se s námi podělila o radost z malování a uvedla výstavu svých obrazů. Martin Jindra nám při promítání dobových fotografií přiblížil svoji poslední knihu „*Sáhnout si do ran tohoto světa. Perzekuce a rezistence Církve československé (husitské) v letech 1938 - 1945*“, která detailně zachycuje odbojovou činnost a perzekuci naší církve v letech 1938 - 1945. Závěr patřil písním z Taizé a modlitbám za město Příbram. Tak zase, dá-li Hospodin, za rok s Pánem Bohem.

MJ

V programu příbramské Noci kostelů vystoupil také Komorní pěvecký sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra. Foto: M. Jindra

Zprávy

Uctění památky bitvy u Lipan

Dne 30. května zástupci náboženské obce naší církve v Úvalech a Uhlířských Janovicích u Lipanské mohly uctili památku bitvy u Lipan a připomněli si její 584. výročí. Po závěrečné modlitbě pak položili květiny u pomníku.

Jitka Pokorná

Kresby starých mistrů v Olomouci

Při návštěvě Olomouce doporučujeme milovníkům umění navštívit zdejší Arcidiecézní muzeum. V jeho galerii je v současné době otevřena velmi zajímavá výstava „Kresby starých mistrů ze sbírky Arcibiskupství olomouckého“.

Výstavu zdobí unikátní kolekce kreseb především italských mistrů 16. až 17. století, které se dochovaly ve sbírkách olomouckých biskupů na zámku v Kroměříži. Soubor, který návštěvník uvidí, patří k nejstarším sběratelským celkům svého druhu v naší zemi, obsahuje celkem 67 listů a pohromadě jej lze vidět poprvé po více než 70 letech. A to zejména proto, že vzácné kresby jsou kvůli křehkosti materiálu vystavovány zcela výjimečně a za přísných světelných a teplotních podmínek.

Základ vzácné sbírky položil olomoucký biskup Karel II. z Lichtenštejnu - Kastelkornu. V kroměřížské kolekci převažují italské práce 16. a první poloviny 17. století pocházející z Říma, Florencie a Benátek od Giovanna Belliniho, Sebastiana del Piomba či Giulia Romana.

Značnou hodnotu mají i dobové kopie zničených malířských děl, např. detaily freskové výzdoby římského Palazzo Milesi od Polidora da Caravaggia.

Výstavu můžete navštívit denně mimo pondělí od 10 do 18 hodin a to až do 19. srpna.

Pavel Hýbl

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

O zasetém semenu

Najdete pět rozdílů mezi svazky obilných klasů?

(Řešení z čísla 22: Sobota je učiněna pro člověka.)

Jana Krajčříková

Setkání mládeže v Příbyslavi 2018

Akci pořádáme 28. 7. – 4. 8. 2018 pro mládež ve věku od 15 let. Setkání se koná v naší romantické a stále rozestavěné farní chalupě a zahradě. Nocleh je zajištěn v půdních pokojích a účastníci potřebují také vlastní spacák, dobré boty, plavky, pláštěnku, pro jistotu teplé oblečení, potřeby osobní hygieny. Vařit budeme kolektivně. Program má křesťanský základ: biblické čtení, zpívání, ranní a večerní chvály v kapli, hry, výlety, koupání, výtvarná činnost atd. Cena za týdenní pobyt činí 1000 Kč. Nástup je v sobotu odpoledne, můžete přijet autem (dům se nachází v horní části náměstí), v blízkosti je také vlakové nádraží. *Kontakt: František Tichý, Komenského 20, Jihlava. Tel. 736265817 frantisektichy@email.cz*

Exotická přehlídka tanců v Maně

Divadlo Mana v Praze - Vršovicích má na programu představení Happy Birthday Matahari Group. V sobotu 23. 6. od 19 hodin na diváky čeká exotická přehlídka tanců Dálného a Blízkého východu. Taneční skupina Matahari Group tak oslaví desáté výročí svého založení. **red**

Kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

pondělí 18. 6. 2018, 20.00

CAMERATA PRAGENSIS ORCHESTRA

Aleš Bárta – varhany
J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, W. A. MOZART

úterý 19. 6. 2018, 17.00

Michal Hanzal – varhany
František Bílek – trubka
G. F. HÄNDEL, J. S. BACH, G. P. TELEMANN, W. A. MOZART

středa 20. 6. 2018, 17.00

Bohumír Rabas – varhany
Jana Jonášová – soprán
J. S. BACH, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK, Ch. M. WIDOR

čtvrtek 21. 6. 2018, 20.00

VIVALDI ORCHESTRA PRAGA
Václav Návrat – barokní housle
Yvona Škvárová – mezzosoprán
W. A. MOZART, A. DVOŘÁK, A. VIVALDI, G. F. HÄNDEL

pátek 22. 6. 2018 17.00

František Šťastný – varhany
Miroslav Laštovka – trubka
J. S. BACH, J. PACHELBEL, D. BUXTEHUDE, C. FRANCK

pátek 22. 6. 2018, 20.00

PRAGUE STRING ORCHESTRA
Adéla Vondráčková – housle
Vratislav Vltna – hoboj
W. A. MOZART, J. S. BACH, A. VIVALDI, A. DVOŘÁK

sobota 23. 6. 2018, 17.00

Zuzana Němečková – varhany
Zuzana Kopřivová – soprán
G. CACCINI, J. S. BACH, A. VIVALDI, W. A. MOZART

sobota 23. 6. 2018, 20.00

VIVALDI ORCHESTRA PRAGA
Václav Návrat – barokní housle
A. VIVALDI, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK

neděle 24. 6. 2018, 17.00

ADAMUS TRIO
Jan Adamus – hoboj, anglický roh
Markéta Vokáčková – housle
Martin Levický – klavír, varhany
J. S. BACH, W. A. MOZART, B. SMETANA, A. DVOŘÁK

neděle 24. 6. 2018, 20.00

CONSORTIUM PRAGENSE ORCHESTRA
Štěpánka Heřmánková – soprán
Miroslav Laštovka – trubka
A. VIVALDI, F. SCHUBERT, A. DVOŘÁK, G. GERSHWIN

Změna programu vyhrazena

Z ekumeny

EKUMENICKÝ PATRIARCHA BARTOLOMĚJ I. BUDE KÁZAT V ŽENEVĚ

Rev. Dr. Olav Fykse Tveit, generální sekretář SRC, ve svém dopisu členským církvím a ekumenickým partnerům připomíná významné červnové akce. Mezi nimi je i bohoslužba v katedrále sv. Petra v Ženevě, která se koná 17. června a pozvání na ni přijal i nejvyšší představitel pravoslavi, ekumenický patriarcha Bartoloměj I., který pronese kázání. „Zástupci SRC se připojí k místním představitelům církví, partnerům a přátelům rady, zaměstnancům a bývalým zaměstnancům žijícím v Ženevě a poblíž ní,“ uvádí Tveit ve svém dopisu a doplňuje: „Očekáváme také čtyřčlennou delegaci z Korejské křesťanské federace z Korejské lidové demokratické republiky, což je historický milník.“ Olav Fykse Tveit dále zmiňuje plánovanou návštěvu papeže Františka v SRC 21. června a setkání výkonného a ústředního výboru SRC 12. – 21. června.

Dle www.oikoumene.org připravila Kateřina Vítková

LUTERSKOU CÍRKEV VE ŠVÉDSKU OPOUŠTĚJÍ VĚŘÍCÍ

Švédská církev se potýká s odlivem svých věřících. Podle oficiální zprávy Medlemmar i rörelseji minulý rok bývalou státní církev opustilo 93 093 členů, v předešlém roce to bylo 85 848. Prezident rady jedné z farností Börje Holgersson nedávno ve švédské státní televizi prohlásil, že se dá předpokládat, že v příštích deseti letech nyní šestimilionovou církev opustí na milión věřících. Už nyní se farnosti potýkají s výraznými finančními potížemi a budou patrně nuceny prodávat svůj majetek. „Zatímco ztrácíme členy a méně lidí navštěvuje bohoslužby, náklady na údržbu našich kostelů jsou stále velmi vysoké,“ říká Holgersson. Mluvící církve Martin Larsson k poklesu věřících uvádí, že „absolutně dominantním důvodem je, že lidé ztrácejí víru v Boha“. Jde především o generaci narozených po roce 1990 ...

Dle zprávy na Christian Post, Miloš Mrázek, info.dingir.cz (redakčně kráceno)

Ten, který není ze světa aneb Jak se ze mě stal málem mystik

Jan 17,14-26

Proč málem? Protože mystikem tak trochu jsem a tak trochu nejsem. Ale pojďme po pořádku. Když jsem byl malý, zdálo se mi asi půl roku sny, ve kterých jsem se pokoušel létat podle vzoru legendárního polského rozvědčíka z pera Stanislava Lema. Moje noční samovyuka létání skončila dobře i špatně. Létat jsem se naučil obstojně, ani jsem nemusel mávat rukama, špatně bylo, že to skončilo. Poučení po letech: Vše, co se stalo, bylo dobré a někam to člověka směřovalo. Gól byl v tom vystihnout směr a počítat s tím, že i konec má smysl. To, čemu říkájí na východě nirvána, je snad něco jako smysl konce, totiž čiré nic obrácené tváří v tvář samo sobě. Od dob dětství uplynulo třicet let a já jsem se vrátil domů z porodnice, kde se narodil můj synek. Tehdy jsem měl druhý mystický prožitek, když v sídlišti večer vypadla elektřina. Moje smíšené pocity spočívaly v úvaze, jak se vlastně o tu rodinu postarám, co to leží přede mnou za masivní životní úkol. Na otázku, kdo se o nás postará, odpověděl Bůh. „Neboj se, já se postarám o tebe i o tvého syna.“ Svítilo přitom takové zvláštní zelenkavé světlo. Měl jsem stále pochyby. Pak se ukázala jakási imaginární ruka a ozvalo se: „Sedni si doprostřed.“ Když jsem si tam sedl, rozlil se ve mně nepopsatelný mír provázený pocitem blaženosti. Tetelil jsem se, že toto je místo, z něhož nechci nikdy odejít. Potom vše zvolna odeznělo, tak jako kdysi létající sny, a v sídlišti připojili proud. Když mluvím o světle, mám na mysli světlo vnitřní. Létající sny i Boží ruka z mého života odešly, ale pouze z fyzického světa. Uvnitř zůstaly navždy. Lidská duše, pravil kdysi al-Ghazzálí, je jako zrcadlo. Když ho leštíš a staráš se o něj, tvůj obraz v nebesích bude dokonalý. Nebudeš-li si ho všimát, zrezne a rozpadne se. Synovi je skoro deset let a Bůh měl pravdu. Měl ji i proto, že jsem se na Boží výrok stále díval s důvěrou a přáním. Spolehnout jsem se ale mohl teprve poté, co se věc stala. Takto jsem ve svém vnitřním životě nechal skoro nevědomky pracovat Hospodina, zatímco ve vnějším světě jsem pracoval sám. Až když jsem se stal knězem, pochopil jsem během praxe, že je třeba sladit venkovní svět s vnitřním tak, aby ten vnitřní netrpěl a ten vnější nejlépe také ne. To je ekologická mystika, ve které vše je spojeno do smysluplného celku, v jehož středu se nachází naše poznávací a duchovní schopnosti. Právě jim často sami klademe překážky, když chceme, aby bylo po našem. Pokud nějak být, tak být součástí nepředstavitelného celku skutečností, aniž bych tomu jakkoliv překážel. Protože to, co vnímáme jako hmotu, je jen malý výsledek reality, doslova jen kam oko dohlédne. Ostatní celý svět je jen v našich hlavách a jejich propojení. Internet je virtuálním Ghazzálího zrcadlem nejen hmotné reality, ale i daleko vyššího propojení mysli, duši, osudu a planety. Lze ještě něco takového zakázat bez fatálních následků na celý vesmír? Ale pro člověka, jakkoli žije v souladu s vesmírem, platí přesto zároveň také Werichův princip pokory: „Člověk si myslí, že je gigant, ale je hovno, kamaráde.“ Ježíš se podle Jana modlil za ty, kdo nejsou ze světa. Znamená to za ty, jejichž vnitřní život není v souladu s vnějším. Tedy téměř za nás všechny. „Nepřišel jsem volat spravedlivé, ale hříšníky,“ dodal. Mystik je taky hříšník, pokud se mýjí cílem. A dost možná i pokud se nemýjí cílem, i když jím je tajuplné zrcadlo, v němž nevidíme tvář svoji, ale Kristovu. **Hollow Bone**

